

Våga säga nej, Noelia!
av Caroline Engvall

Illustratör: Katarina Vintrafors
Förlag: Boksmart
Lärohandledning: Emma F Carlström



BOKSMART
— SÄGOR MED INBYGGD KUNSKAP —

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

Lärohandledning till Nollan och nätet, Våga säga nej, Noelia!

I den här lärohandledningen får du förslag på frågor att använda i samtal med eleverna i klassen. Använd en tankebok för att låta eleverna skriva om det lästa då och då. En tankebok är en bok som jag använder i flera ämnen för att låta eleverna reflektera över saker vi läst, diskuterat, upplevt eller sett. Ha en helklassdiskussion eller låt varje elev skriva ner sina reflektioner i sin tankebok. Eleven bestämmer själv vem som får läsa i deras bok. De som vill kan slutligen lyfta sina tankar i en helklassdiskussion.

Till varje kapitel finns det ord och fraser att samtala om innan ni läser.

Om man vill göra en bokrecension så finns det med en sådan också samt ett blad med reflektionsfrågor.

Det finns även med lektionstips och arbetsmaterial.

Hoppas att ni får fina lektioner tillsammans.

Jag har bland annat använt hashtaggen #handledningnollanochnätet på Instagram, kika där för mer inspiration. /Emma, @kunskap_gladje_trygghet



Illustration: Katarina Vintrafors

I arbetet med trygghet och god studiemiljö bör frågor om nätet och sociala medier ingå, eftersom dessa är en stor del av elevernas skolvardag och fritid.

Skolverket

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/sakerhet-pa-natet>

Hej från författare Caroline Engvall!

Tack för att du vill arbeta med materialet till Nollan-böckerna. "Våga säga nej, Noelia!" är den tionde delen i serien om "Nollan och nätet". Det finns lärarhandledningar till alla böcker.

"Noelias hemlighet": om grooming samt bra och dåliga hemligheter

"Noelias revansch": om elaka kommentarer

"Noelia och spelet": om hot och trakasserier i spel online

"Ryktet går, Noelia": om rykten online samt bra och dåliga pranks

"Noelia och stjärnfallet": om önskade bilder/sexuellt ofredande

"Noelia och utmaningen": om challenges online

"Noelia och jakten på likes": om hets och press på sociala medier

"Är det riktigt sant, Noelia": om källkritik och källtillit

"Samtycke, Noelia": om samtycke på och utanför nätet

"Våga säga nej, Noelia" handlar om gruppträck, status och maktlekar men även om att bli smygfilmad, om taskiga kommentarer och om civilkurage. Längst bak i boken finns frågor att ställa till barnen efter läsningen. De finns även med i slutet av denna lärarhandledning.

Trevlig läsning!



Ord och fraser att samtala om före läsning för att eleverna ska vara bättre rustade att möta texten.

Framsida

Vem är författare och illustratör? Vad ser du på bilden? Läs titeln och fundera över vad du tror kommer hända i boken.

Kapitel 1

öde, kvittra, innebandy, begagnad, en slant, sega sig upp, läger

Kapitel 2

girlanger, växla en blick, fötterna växer fast i marken

Kapitel 3

le snett, banga, höfter som ormar sig

Kapitel 4

klistrig, kletig, något som tynger en, hemlighet (bra och dåliga)

Kapitel 5

tröskel, skam, skruva på sig, fnissa till, alla inblandade, stå upp för andra, civilkurage, snegla, besviken, bli omtyckt, slöja, kränkt, utnyttjad, orättvist behandlad, skämt

Kapitel 6

dribbla, klunga, skingras, en kon, vaden, chilla

Kapitel 7

fuktig, vira handduken hårt, fjantig, face, radera, gola, cool

Kapitel 8

snirklig, chattgrupp, resa sig till hälften, Youtuber, ödehus

Kapitel 9

diskställ, svänga runt, blick som söker sig till golvet

Kapitel 10

skymta förbi, ghost, utmaning, ödetorp, prassla, feg. modig

Kapitel 11

fukt, mögel, träskor, knarrande trägolv, lita på, sveper förbi

Kapitel 12

vinden viner om knutarna, uppspärade ögon, osaliga andar, fönsterkarm, gnisslande brädor

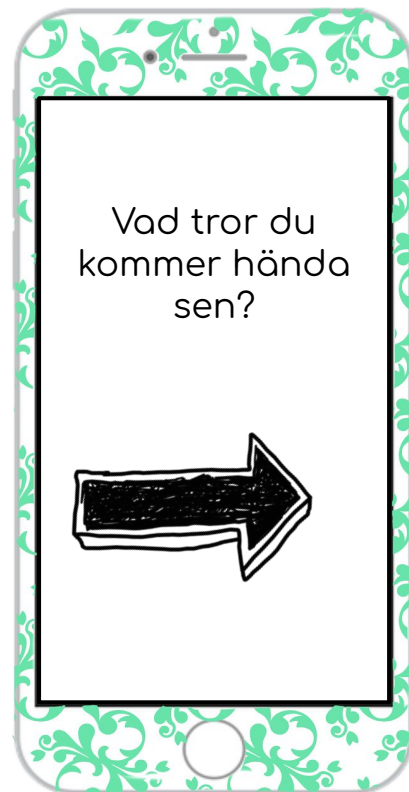
Kapitel 13

dra efter andan, rosig om kinderna, challenge, schysst, spinna, tänds ett hopp

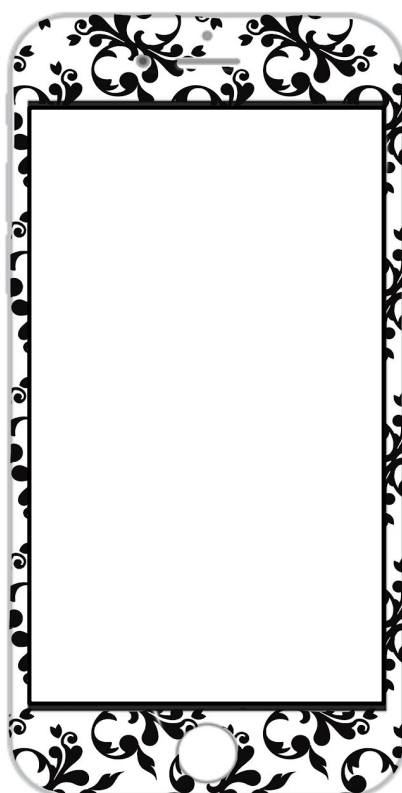
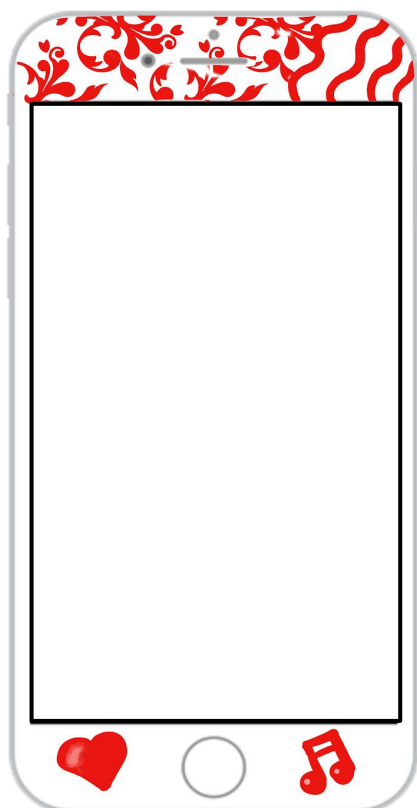
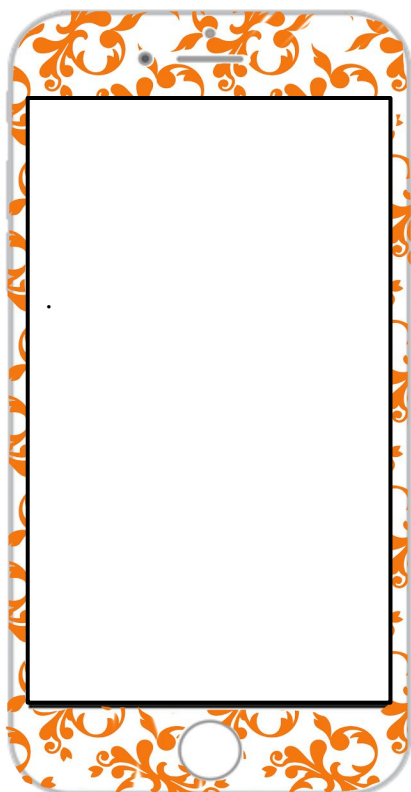
Kapitel 14

ryggsäcken hasar av axeln, camp, himla med ögonen, granska, tårar som bränner, motvilligt

Tips på frågor eller uppgifter under hela läsningen. Att använda olika lässtrategier för att förstå och tolka innehållet är viktigt.



Skriv en fråga om innehållet i kapitlet och låt en kompis svara.



Kapitel 1



1. Var är Nollan på väg?
2. Vad är det för väder ute?
3. Vad hade Nollan önskat sig i avslutningspresent??
4. Hur känner sig Nollan? Varför?
5. Vem vinkar Nollan till?

Kapitel 2



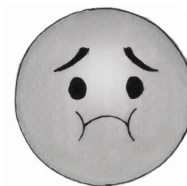
1. Beskriv hur det är när de kommer fram till lägret.
2. Vem möter upp dem? Hur verkar hon vara, tycker Nollan?
3. Varför har Nollans fötter "vuxit fast i marken"?

Kapitel 3



1. Vem knuffar till Nollan?
2. Hur känner sig Nollan när hon får vara med och dansa?
3. Varför blir hon plötsligt iskall?
4. Vad tror du att Nollan kommer säga och göra nu?

Kapitel 4



1. Varför har Nollan ont i magen?
 2. Vad säger Nazra till Nollan?
 3. Vem vinkar till Nollan?
- Fundera på vem du kan prata med om saker som tynger dig.

Kapitel 5



1. Vad luktar det i omklädningsrummet?
2. Hur känner sig Nollan?
3. Vad är ett "våga säga ifrån-läger"?
4. Varför kan det vara svårt att säga nej?
5. Varför är civilkurage viktigt?

Kapitel 6



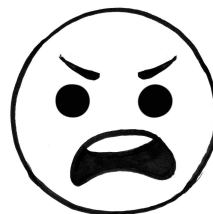
1. Vad tror du att alla kollade på i mobilen?
2. Alex säger att man inte gråter om man är tuff. Vad tycker Nollan om det? Vad tycker du om det?
3. Vad gör Jez mot Nollan?

Kapitel 7



1. Varför är Nollan obekväm?
2. Vad tittar Jez och de andra på i mobilen?
3. Vad säger Jez när Nollan tycker att hon ska radera bilden?
4. Varför vågar inte Nollan berätta för en vuxen?

Kapitel 8



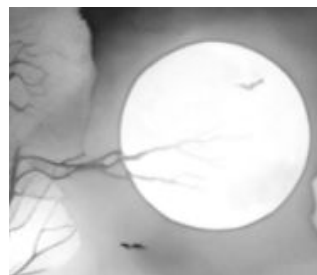
1. Vad är det för väder ute?
2. Varför är Alex upprörd?
3. Vad säger han till Jez?
4. Vad föreslår Jez att de ska göra sen?

Kapitel 9



1. Vad är civilkurage?
2. Vad är ett ödehus?
3. Hur känner Nollan inför att gå till ödehuset?

Kapitel 10



1. Vad får Nollan om hon klarar utmaningen?
2. Hur känner sig Nollan?
3. Vad har hänt i ödetorpet bredvid?

Kapitel 11



1. Vad luktar det i ödehuset?

2. Hur känner sig Nollan?

3. Vad tror du att Alex har för plan?

4. Vad ser de på golvet?

Kapitel 12



1. Hur verkar Jez nu?

2. Hur mår Nollan nu?

3. Vad tror du att det är som gör pipande ljud?

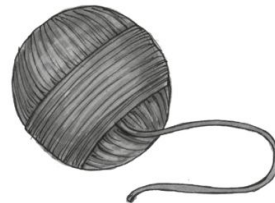
4. Vem går först?

Kapitel 13



- 1. Vem är spöket?
 2. Varför är det viktigt att fråga innan man fotar eller filmar någon?
 3. Varför ska Nazra ringa Nollans mamma?

Kapitel 14



- 1. Varför bränner tårarna bakom Nollans ögonlock?
 2. Varför har Nollans mamma en garnboll bakom ryggen?

Kapitel 5

Säg det på olika sätt. Låt trevlig, låt sur, låt hånfull.

• “Du dansar jättebra.”



• “Du dansar jättebra.”



• “Du dansar jättebra.”



Hur tror ni att det tas emot beroende på *hur* man säger det?



Efter kapitel 7

Vad kan man säga och göra om man tycker att en person gör något dumt mot någon?



Hur kan man stå upp för sig själv?



Exempel på civilkurage:



- ♥ Ringa polisen om någon verkar råka illa ut.
- ♥ Hjälpa någon som behöver.
- ♥ Säga ifrån och stå upp mot mobbning.
- ♥ Säga ifrån mot taskiga kommentarer.
- ♥ Säga ifrån mot kränkande kommentarer.
- ♥ Prata med dem som verkar ensamma eller ledsna.
- ♥ Ge din plats på bussen åt någon som verkar behöva den mer än du.
- ♥ Säg ifrån mot nättroll.

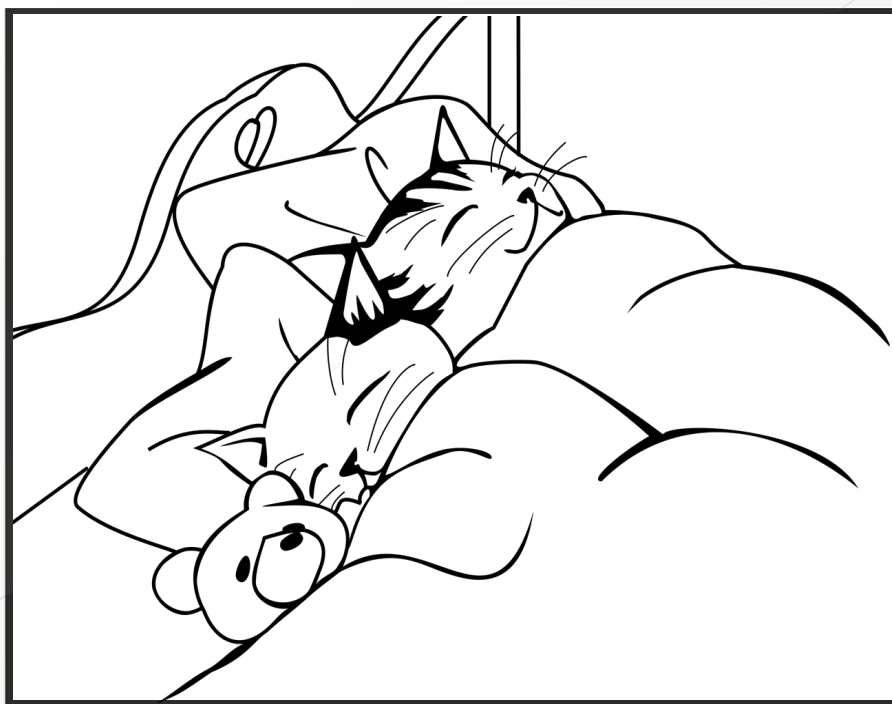


Bild från pixabay.com

Tips för att säga nej och stå upp för en kompis: (s.44)

- ♥ Innan du tackar ja till något spontant kan du be om tid att tänka och att få återkomma med ett ja eller nej. Fundera på om det som håller på att hända är något du verkligen vill och som känns rätt.
- ♥ Det är okej att backa. Om du har råkat säga ja kan du alltid ändra dig och säga nej.
- ♥ Du behöver inte förklara varför du säger nej. Om något känns obehagligt, till exempel på nätet, kan du bara dra dig ur konversationen.
- ♥ Om du inte vågar stå upp för någon själv kan du alltid ta hjälp av en annan kompis som kan stötta dig att prata med en vuxen ni litar på.



Exempel på lektionstips

Om att smygfilmas

<https://www.abc.net.au/news/2022-07-14/tiktok-video-maree-melbourne-flowers/101228418>

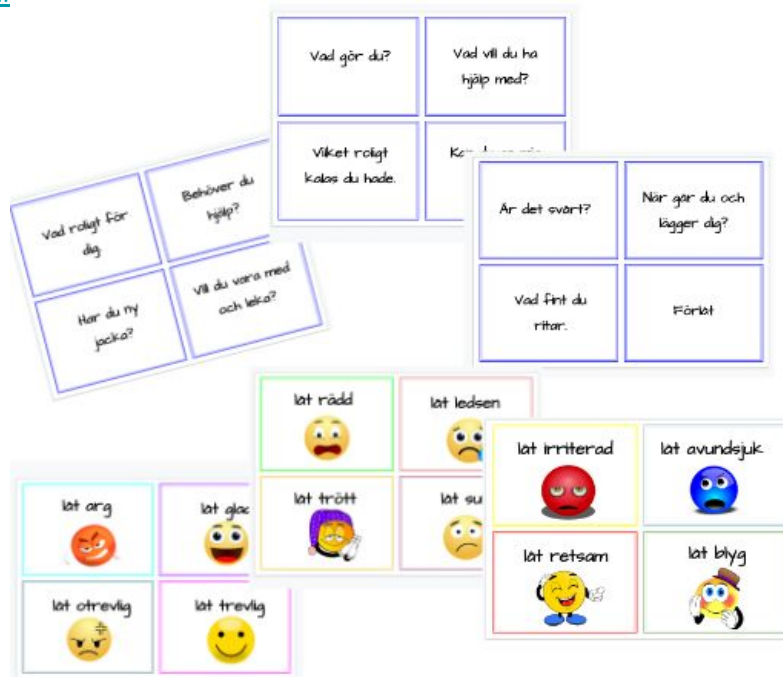
Arbetsblad om var man får fota och filma finns här:

https://drive.google.com/file/d/1RyILD9D7CnBuUq3DLxR0ieaa4V1AKTzJ/view?usp=drive_link



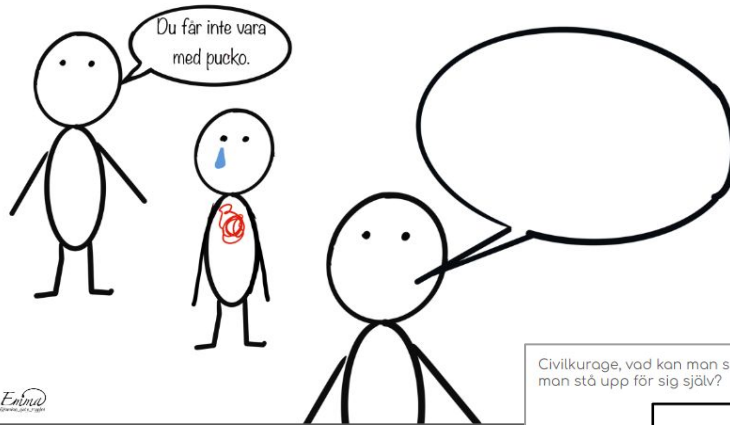
Hur du säger något spelar roll

https://drive.google.com/file/d/1q9JS5UkfiWpTQsHnzQnOLEjvydzMOgTL/view?usp=drive_link

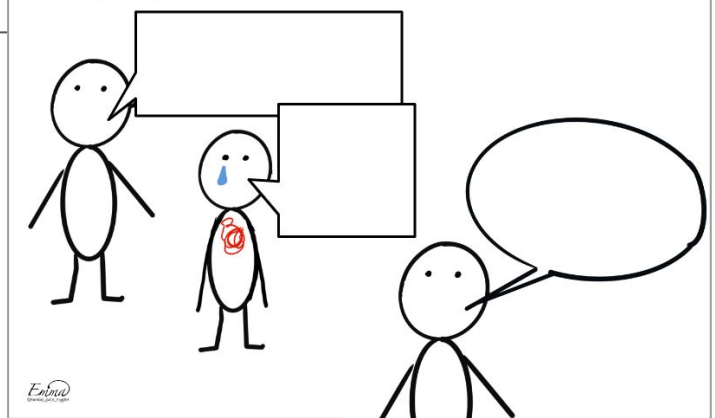


https://drive.google.com/file/d/1XikVHR1cBYrl3-i2XgEtz9BhrXtHOltd/view?usp=drive_link

Civilturage, vad kan man säga om man hör att en person är taskigt mot någon?



Civilturage, vad kan man säga om man hör att en person är taskigt mot någon och hur kan man stå upp för sig själv?



snällt	vet inte, kanske både och	taskigt

Flytta på dig tjockis.	Varför har du alltid samma byxor.	Vad fult du ritar.
Varför ritar du så där?	Min är mycket finare.	Vilken leverfläck du har där.
Du luktar äckligt.	Vad kort du är.	Va, har du aldrig varit utomlands?
Vad mycket fräknar du har.	Varför har du inga märkesskor.	Långt hår är snyggare.



Att reflektera över när boken är utläst

Låt eleverna reflektera par eller i mindre grupper och låt dem som vill dela med sig av tankar och funderingar.
(Om eleverna ska svara enskilt finns arbetsblad för detta)

- ♡ Tycker du att det är jobbigt att bli kallad tråkig och feg? Varför/varför inte?
- ♡ Varför tror du att man ibland gör saker man inte vill?
- ♡ Får man gråta när något gör ont på utsidan eller insidan?
- ♡ Är det ens eget fel om man inte vågar säga ifrån?
- ♡ Hur gör man för att försvara en kompis?
- ♡ Hur kan man stå upp för sig själv?
- ♡ Vad är mod? När var du modig senast?
- ♡ Vad är gruppträck? Kan det vara bra någon gång? När kan det vara dåligt?
- ♡ Vad är du beredd att göra för att få vara med i en grupp eller en gemenskap?
- ♡ Är det bra att ha status och vara cool? Måste man vara det? Finns det bra och dålig status?
- ♡ Vad är civilkurage för dig? Vågar du stå upp för någon annan?

Att reflektera över när boken är utläst



Egen reflektion

Tycker du att det är jobbigt att bli kallad tråkig och feg? Varför/varför inte?

Varför tror du att man ibland gör saker man inte vill?

Får man gråta när något gör ont på utsidan eller insidan?

Är det ens eget fel om man inte vågar säga ifrån?

Att reflektera över när boken är utläst

Hur gör man för att försvara en kompis?

Hur kan man stå upp för sig själv?

Vad är mod? När var du modig senast?

Vad är gruppträck? Kan det vara bra någon gång? När kan det vara dåligt?

Att reflektera över när boken är utläst

Vad är du beredd att göra för att få vara med i en grupp eller en gemenskap?

Är det bra att ha status och vara cool? Måste man vara det? Finns det bra och dålig status?

Vad är civilkurage för dig? Vågar du stå upp för någon annan?



Bokrecension

Titel: _____

Författare: _____

Illustratör: _____

Boken handlar om _____

Ringa in det som beskriver boken bäst

kul

spännande

läskig

lång

bra

kort

igenkännande

berättelse

tråkig

humoristisk

lärorik

fakta

jag vill läsa mer

Rita en bild om något som hänt i boken

Boken får ____ smileys:

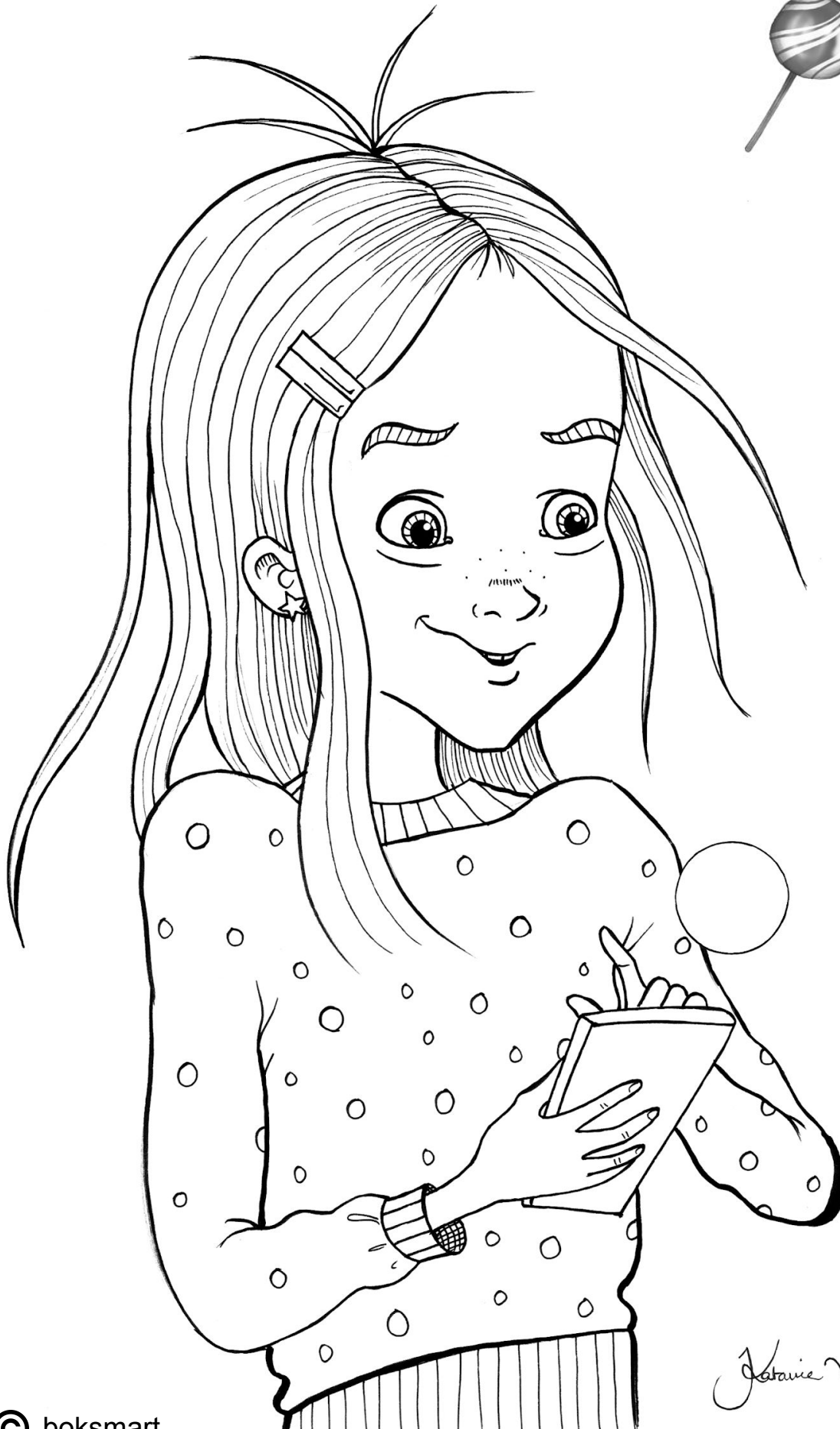
Färglägg



Motivera varför:

Målarbild

Illustratör: Katarina Vintrafors



Katarina Vintrafors

Målarbild

Illustratör: Katarina Vintrafors





Handwriting practice lines consisting of 15 horizontal lines. The first three lines are shorter than the remaining twelve lines, which span the full width of the page.





Skriv ett sms till Nollan.
Skriv för hand eller klistra på det du
skriver digitalt.

A large, vertically oriented rectangular area designed to look like a mobile phone screen. It features a decorative border with a black and white floral pattern. Inside the border, there are ten horizontal lines for writing. At the top and bottom of the screen area, there are small grey circles representing a camera and a home button, respectively.



Jag som gör lärarhandledningarna heter Emma Carlström och arbetar som förstelärare på lågstadiet.



Jag tycker själv om att använda barnlitteratur i undervisningen, bland annat till värdegrundsarbete.

I min blogg på Pedagog Örebro kan du läsa om hur jag arbetat med detta och mycket annat.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/bloggar/kunskapgladjeochtrygghet.4.3d631c4f165eb81daf439ab.html>

På min lärar-Instagram *@kunskap_gladje_trygghet* kan du följa min vardag som lärare. Jag vill dela med mig av tips och inspiration och får väldigt mycket inspiration där genom att följa andra kollegor runt om i Sverige.

https://www.instagram.com/kunskap_gladje_trygghet/

